

Павло Вадимович ЛОГВІНОВ

к.е.н., начальник управління економічного розвитку міста, Ужгородська міська рада

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9855-0315>

e-mail: mywork21@ukr.net

Оксана Володимирівна ХИМИЧ

к.е.н., доцент, науковий дослідник, стипендіат MSCA4Ukraine, Школа бізнесу та економіки, Вільний Університет Амстердаму

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0629-8528>

e-mail: Khytych.ok@gmail.com

Світлана Петрівна ТКАЧУК

к.е.н., доцент кафедри, Інститут економіки та бізнес освіти, Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4547-7307>

e-mail: svitlana.tkachuk97@gmail.com

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛЬНОМУ КОНТЕКСТІ

У статті наголошено на важливості зміни економічного становища країни з інноваційного погляду. Для того щоб у глобальному контексті досягти економічного зростання країни, важливо звернути увагу передусім на розвиток п'ятьох головних аспектів: досягнення технологічного лідерства, розвиток стартап-екосистеми, залучення іноземних інвестицій до країни, розвиток технологій, досягнення стійкості енергетичних ресурсів та диверсифікація експорту товарів. У роботі поєднано погляди українських дослідників. Проаналізовано та виокремлено проблеми, що виникають під час розроблення інноваційної стратегії для економічного зростання України у глобальному контексті за п'ятьма головними напрямками в умовах російсько-української війни.

Ключові слова: технологічне лідерство, диверсифікація експорту, стійкість енергетичних ресурсів, розвиток стартап-екосистеми, залучення іноземних інвестицій

ВСТУП

Розвиток національної економіки є запорукою покращення становища країни на міжнародному рівні. В умовах російсько-української війни Україна як ніколи потребує стратегій економічного зростання у глобальному контексті. Міграція населення до інших країн через постійну загрозу обстрілів зі сторони росії, зменшення трудового населення країни, зниження темпів виробництва у східних та південних областях країни, зменшення іноземних інвестицій в розвиток української економіки спричиняють необхідність розроблення інноваційних стратегій, які матимуть як короткостроковий, так і довгостроковий ефект від провадження та покращать економічне становище України, підвищуючи конкурентне місце країни в міжнародному масштабі.

Стратегічні напрями розвитку економіки України досліджували українські науковці. Так, наприклад, Л. Ульянова, Ю. Чайка [1, С. 218] досліджуючи сталий розвиток України, дійшли висновку, що зусилля потрібно направляти на інноваційний розвиток у країні, адже саме інновації в Україні слабо розвинуті. О.Б. Булик [2, С. 1], аналізуючи стратегію розвитку економіки України дійшла висновку, що перспективи передусім – розвиток інфраструктури регіонів, зміна експорту та імпорту України та забезпечення енергетичної незалежності країни. Проте через динамічний процес зовнішніх змін, які впливають на функціонування української економіки та вплив російсько-української війни дослідження потребує детального дослідження для виявлення пріоритетних напрямів розвитку української економіки.

МЕТА роботи – аналіз головних аспектів економічного розвитку країни в єдиній інноваційній стратегії на міжнародному економічному ринку з довготривалими позитивними наслідками. Завдання для досягнення мети:

- аналіз перспективних напрямків розвитку національного господарства України;
- визначення можливих проблем та перешкод, які створює російсько-українська війна для економічного розвитку країни;
- визначення можливостей розвитку окремих галузей економіки України в глобальному контексті;
- визначення ролі регіонального впливу для сукупних показників економічного зростання.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

В ході написання статті проведено комплексний літературний пошук з метою поглибленого розуміння проблематики дослідження і виявлення найбільш значущих наукових публікацій за темою. Збір первинних даних ґрунтувався на цілеспрямованому пошуку в базі даних Google Scholar. Водночас відбір здійснювали тільки за роботами, опублікованими за останні 6 років українською мовою. Таке обмеження дало змогу сфокусуватися на відповідному часовому та лінгвістичному контексті дослідження. Стратегію пошуку уточнено за допомогою спеціальних фільтрів, таких як «оглядова стаття», «систематичний аналіз літератури», щоб забезпечити цілісний аналіз об'єкта дослідження, а також релевантність і якість досліджуваної літератури.

У статті застосовано загальнонаукові методи дослідження: індукція та дедукція, синтез та аналіз, а також порівняння. Завдяки абстрактно-логічному методу в результаті аналізу вдалося зробити висновки всієї статті.

РЕЗУЛЬТАТИ

Під час аналізу літератури визначено п'ять головних напрямів для інноваційної стратегії економічного зростання України у глобальному контексті в умовах російсько-української війни (рис. 1).

Рис. 1. П'ять головних напрямків задля інноваційної стратегії економічного зростання України в глобальному контексті в умовах російсько-української війни (розроблено авторами в результаті дослідження)

Одним з головних напрямів економічного розвитку України є передусім забезпечення стійкості використання енергетичних ресурсів. Важливо розуміти, що щорічно, починаючи з початку XX ст. попит на енергію постійно збільшується. Нині актуальним є використання не вичерпних енергетичних ресурсів (вугілля, нафта чи природний газ), а альтернативних джерел енергії (наприклад, енергія сонця, води, вітру, відпливів та припливів тощо) [3, С. 15]. Відновлювальна енергія та її впровадження у практику значно впливає на зміну економіки країни, оскільки невичерпні ресурси не мають обмеженого ресурсу. Тому країна має як виробляти, так і активно використовувати джерела альтернативної енергії, які є доступними та постійними [4, С. 143].

Проте нині всі країни намагаються впроваджувати альтернативні джерела енергії у виробничі та інші галузі народного господарства, отже такий аспект не є унікальним та інноваційним. Унікальним серед всіх практик впровадження альтернативних джерел в роботу є забезпечення довготривалої стійкості енергетичних ресурсів.

Від самого початку поняття стійкості розглядалося в суспільстві тільки з екологічного погляду. З одного боку, свою роль відіграло збільшення населення у світових масштабах, а з іншого – свою роль відіграло постійне виснаження наявних ресурсів, що в кінцевому підсумку ставить питання про те, як нинішнє покоління розпоряджатиметься наявними ресурсами, орієнтуючись на майбутнє і забезпечуючи сталий розвиток. Завдяки такому підходу стійка поведінка країн стає дедалі популярнішою.

Водночас різні варіанти застосування цього терміну призводять до того, що його значення стає дедалі більш неточним і розмитим. Проаналізувавши численні визначення категоріального поняття «стійкість» і «сталій розвиток», тут і надалі в роботі розуміється той факт, що сталий розвиток – це розвиток, який задовольняє потреби теперішнього часу, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби.

У минулому під стійким управлінням мався на увазі економічний підхід, за якого спожиті ресурси поверталися в систему в тій самій кількості, в якій їх використано. Наприклад, ліси, сировина, енергетичні ресурси тощо. Саме такої думки дотримувались прихильники стійкості. Однак на зміну сильній стійкості прийшла слабка стійкість – підхід, за якого ресурси, що використовуються, може бути витрачено без їхнього повного заміщення, але за допомогою різних технологій і збереження людського капіталу.

Тому нині сталий розвиток подано у вигляді три-

компонентної моделі, щоб підкреслити, що такий розвиток може бути досягнуто тільки шляхом одночасного досягнення екологічних, соціальних та економічних цілей. Інакше кажучи, «трикомпонентну модель» поділяють підкреслити, що повне задоволення одного фактора є менш важливим, ніж усі аспекти разом. Оскільки природні ресурси обмежено, екологічна стійкість залишається актуальною. Екологічна стійкість означає ефективне використання обмежених природних ресурсів.

Під економічною стійкістю розуміється здатність економіки підтримувати певний рівень валової внутрішньої продуктивності (або запасу капіталу) протягом тривалого періоду часу. Простіше кажучи, економічне зростання означає підвищення рівня доходів. Екологічна та економічна стійкість – аспекти сталого розвитку, що найчастіше аналізуються, тоді як соціальна стійкість часто розглядається як побічний ефект. Соціальна стійкість охоплює соціальну рівність, розмаїття, соціальну згуртованість, якість життя, демократію і розширення прав і можливостей.

Тому, для того щоб забезпечити економічний розвиток України, однією з умов успіху є впровадження трикомпонентної моделі сталого розвитку в енергетичному секторі. Під впливом четвертої революції, якій характерна стрімкість розвитку у геометричному, а не лінійному темпі, ширині та глибині її впливу на економіку кожної країни, а також довготривалого ефекту впливу, важливо зазначити, що саме стійкість енергетичного сектору є тим аспектом, що зможе забезпечити покращення рівня конкурентоспроможності України в енергетичній галузі в міжнародному масштабі, що є доцільним та необхідним в умовах російсько-української війни [3, С. 23].

Безумовно постійні ракетні обстріли зі сторони країни-агресора об'єктів енергетики України внесли корективи у впровадження стійкості енергетичних ресурсів, оскільки протягом 2022-2024 рр. достатньо часто можна було спостерігати економію енергетичних ресурсів, блекаути та перебої в енергетичній галузі в межах всієї країни. З початком повномасштабного вторгнення росії на територію України завдано значної шкоди об'єктам електрогенерації. Зокрема 10 теплоелектроцентралей, 4 теплових електростанцій та 7 гідроелектростанцій, а також 14 сонячних електростанцій зруйновано повністю [4, С. 144].

Впровадження стійкості енергетичної системи країни має базуватись на стійкому розвитку, де продукт енергетики має розглядатись через трикомпонентну модель стійкості. Нині у короткостроковій перспективі під час російсько-української війни, а також у подальшій довгостроковій перспективі важливим є досягнення енергетичної незалежності країни. Водночас така незалежність має базуватись на екологічно чистій альтернативній енергетиці. Для реалізації таких дій на практиці передусім має бути наукове обґрунтування можливих альтернатив з подальшою державною підтримкою у впровадженні. Проте нині для ефективного функціонування енергетичної системи передусім потрібно страхувати об'єкти та покращувати міжнародне партнерство з цього питання разом з мінімізацією ризиків [4, С. 147].

Важливим елементом економічного розвитку для економіки України нині є експорт товарів. Проте після здобуття Україною незалежності та впродовж наступних

років експорт України було зосереджено на сировинній основі. Така структура експорту не змінювалась протягом десятки років. Причини тому були дві: довготривала відсутність зовнішніх та внутрішніх детермінантів впливу на розвиток інших галузей для експорту, а також сприятливою була кон'юнктура зовнішнього ринку та ціна на сировину [5, С. 282].

Проте нині важливо розуміти, що експорт українських товарів важливо диверсифікувати. Водночас диверсифікація має відбутися як в товарному аспекті, так і в географічному, а також за видами перевезень. Передусім це спричинено важливістю економічного розвитку країни. Крім цього, свої корективи внесли повномасштабне вторгнення росії на територію України.

Зараз в Україні є помітний невикористаний експортний потенціал, який складає понад 30 % загального річного експорту країни [5, С. 286]. Також важливо враховувати зміни, які вносять бойові дії на території України. Обмежений доступ до акваторії Чорного моря, перешкода зі сторони польського населення транспортування зернових культур в Європу наземним транспортом погіршують загальні темпи експорту країни та географічні напрямки можливості збуту товару чи сировини.

Агропродовольчий експорт функціонує, незважаючи на воєнні дії на території України, проте інші види експорту значно погіршились за період 2022-2024 рр. Блокування кордонів змінило маршрути експорту українського товару та сировини [7, С. 507]. Водночас у 2022 р. було помітне скорочення експорту українських товарів та сировини на 50 % [6, С. 153].

Вже в липні 2023 року складено угоду «Зернової ініціативи» за співпраці України, Туреччини та ООН, – проблеми з експортом товарів та сировини через акваторію Чорного моря тимчасово було вирішено. Проте нині, станом на 2024 р., проблема збуту експортної продукції для України знову є критичною. З аналізу всіх можливих шляхів експорту можна виокремити лише автомобільний та залізничний. Кожен зі шляхів експор-

тування має як недоліки, так і переваги, проте в повному обсязі замінити морський товарообіг не можуть [6, С. 153].

Якщо аналізувати розвиток експорту через залізничний транспорт, то можна виокремити такі перешкоди, які виникають під час війни [6, С. 154]:

- більша вартість за перевезення товару, оскільки оплата за транспортування товарів чи сировини складається з оплати за користування вагонами, оплати за перевезення товару та оплати за супутні витрати на транспортування, як, наприклад, вантажно-розвантажувальні роботи, охорона товару тощо;

- збільшення попиту на застосування залізничного транспортування;

Автомобільні перевезення також можуть стати альтернативними методами та частково перекрити морські транспортування. Проте такі перевезення також мають свої недоліки [6, С. 154]:

- необхідність більшого часу на проходження митниці;
- погіршення української інфраструктури, що заважає вдалій логістиці;

- збільшення вартості перевезення товарів та сировини.

Тому передусім для того, щоб експорт вносив свій внесок в економічний розвиток країни важливо переглянути тарифи на перевезення на кожен вид транспорту, а також покращити систему планувань перевезень. Водночас це стосується як державних, так і приватних логістичних операторів.

Виходячи з вищезазначених шляхів транспортування та умов експорту України, у 2024 р. пріоритетними є такі географічні напрямки експорту, як США, Китай, Японія, Грузія та Туреччина. Виходячи з того, що в Україні обмежена кількість товарів зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), можна визначити перспективні напрями нарощення експорту за різними географічними напрямками. Завдяки ранжуванню на базі 14 критеріїв О. Яценко [5, С. 290] визначила пріоритетні напрями диверсифікації експорту України за українською класифікацією товарів ЗЕД (УКТЗЕД) (табл. 1).

Таблиця 1 – Пріоритетні напрямки диверсифікації експорту за товарами та географічними напрямками (адаптовано з [5, С. 289])

УКТЗЕД	Країни				
	США	Японія	Китай	Туреччина	Грузія
8515					
8483					
8433					
8466					
8413					
8416					
8421					
8465					
8708					
8504					

Отже, аналізуючи дані, надані у табл. 1, можна зробити висновок, що диверсифікація експорту має стосуватися лише обладнання для виробництва та оброблення матеріалів, тобто тих секторів експорту, які нині знаходяться на етапі активного розвитку. Тобто перспективною є група товарів УКТЗЕД 8413, яка характеризує товари групи «насоси для рідин» для експорту до Китаю, Японії та Туреччини. Також перспективною є група товарів УКТЗЕД 8421, яка характеризує товари

«обладнання для фільтрування і очищення рідин та газів» для експорту до США, Китаю та Грузії. Групу товарів 8708 «запчастини до засобів автомобільного транспорту» доцільно експортувати до США, Японії та Грузії, а групу товарів 8483 «трансмійні вали і корпуси підшипників» – до США, Японії та Китаю.

Такі групи товарів, як 8504 «електричні трансформатори», 8416 «пальники для твердого палива чи газу» та 8515 «машини та апарати для паяння і зварювання»,

8433 «машини та механізми для збирання й обмолоту сільськогосподарських культур» доцільно експортувати лише до однієї із країн-експортерів, а саме до Грузії, Китаю, Туреччини та США відповідно. Причина перспектив одного напрямку експорту – підвищений попит на товари. Також є дві перспективні групи товарів, експорт яких доцільний лише до двох-країн експортерів. Товари групи 8465 «деревобробні верстати» доцільно експортувати до США та Грузії, а групи 8466 «запчастини та агрегати до металообробного обладнання» – до США та Туреччини [5, С. 289].

У разі впровадження диверсифікації експорту в Україні за географічними та товарними аспектами можна зменшити значну кількість проблем, які роками накопичувались. Зокрема, це стосується негативного сальдо торговельного балансу. Також завдяки диверсифікації експорту можна досягти покращення конкурентоспроможності країни та міжнародному рівні, разом з мінімізацією ризиків, пов'язаних з кон'юнктурою глобального ринку.

Одним з головних напрямів економічного розвитку України є залучення іноземних інвестицій до України. Нині в умовах російсько-української війни саме збільшення іноземних інвестицій в Україні є одним з головних інструментів стабілізації української економіки та покращення ефективності її діяльності. Наслідками такого впливу є забезпечення стійкого розвитку економіки країни та забезпечення кращого рівня конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

Оскільки економіка складається з багатьох з'єднаних взаємодоповнюючих елементів, головним в умовах війни для України є забезпечення безперервності процесу функціонування національної економіки. Тому саме іноземні інвестиції можуть розв'язати питання, які виникають між окремими об'єктами української економіки.

Аналізуючи міжнародний досвід залучення іноземних інвестицій до країни, можна дійти висновку, що нині, станом на 2024 р., є чотири головні шляхи залучення прямих іноземних інвестицій до країни: інституційно-правовий, бюджетно-податковий, територіально-організаційний та грошово-кредитний. Кожен з шляхів може надати значні переваги для української економіки за умови його провадження [8, с. 199].

Проте слід враховувати ті зміни та наслідки, які виникли через постійні воєнні дії на території України. В останні декілька років можна спостерігати такі детермінанти, які вплинули на процес залучення іноземних інвестицій в розвиток національної економіки України [9, С. 1]:

- повномасштабне вторгнення росії до території України у 2022 році;
- окупація території східних та південних областей України;
- постійні воєнні дії на території країни, як на окупованих територіях, так і в інших областях України;
- відсутність захисту іноземних інвестицій від держави.

Також О.В. Нечипорук [9, С. 1] виокремлює і детермінанти, які позитивно впливають на залучення іноземних інвестицій в Україну, попри російсько-українську війну:

- активна зовнішня політика країни, яка посилилась після початку повномасштабного вторгнення;
- санкції проти росії;

– розірвання багатьох економічних угод між росією та країн ЄС, США;

- президентський авторитет В.О. Зеленського;
- активний пошук інноваційного розвитку економіки країни для залучення іноземних інвестицій тощо.

Серед найбільш перспективних напрямів залучення іноземних інвестицій є такі: оборонно-промисловий комплекс, енергетика, природні ресурси, агропромисловий комплекс, логістика, інфраструктура, промисловість, фармацевтика та інноваційні технології [9, С. 3]. Серед механізмів залучення іноземних інвестицій в умовах війни до України є передусім лізинг, організація венчурних компаній, створення вільних економічних зон, створення спільних підприємств, створення транснаціональних компаній, відкриття акціонерних товариств та створення консесій [8, С. 204].

У такому разі важливим є розвиток та вдосконалення функціонування державної служби для покращення якості надаваних послуг юридичним особам, адже впливатиме на формування сприятливого інвестиційного клімату в країні [10, С. 75]. Саме завдяки таким діям можна залучити реальні іноземні інвестиції до національної економіки та покращити функціонування окремих галузей народного господарства в довгостроковій перспективі.

Важливим елементом розвитку економіки для України в найближчий період є розвиток стартап-екосистем. Нині в Україні все частіше розповсюджується запровадження стартапів, проте це є лише поодинокі випадки. Стартап-екосистема – сукупність суб'єктів, які є взаємопов'язаними між собою у процесах ідентифікації, підтримки, підтримки та комерціалізації стартапів в Україні [11, С. 16]. Завдяки процесам глобалізації українські стартапи матимуть змогу брати участь в міжнародних програмах співробітництва, взаємодіяти з міжнародними корпораціями тощо. Кожна стартап-екосистема проходить у своєму становіщі чотири головні етапи: активація, глобалізація, залучення та інтеграція.

Нині, станом на 2024 р., стартап-екосистема України знаходиться на початковій стадії, тобто на стадії активації. Крім цього, є виклики, які зменшують темпи розвитку стартап-екосистеми в Україні, крім війни. До таких викликів можна віднести: політична нестабільність, високий рівень корупції [12, С. 688]. Тому з боку держави має бути підтримка розвитку цієї галузі [11, С. 18].

Шукаючи шляхи розвитку стартап-екосистеми в Україні, важливо звернутись до досвіду інших країн, які ефективно розвинули цю галузь. Зокрема, проаналізувавши досвід країн ЄС, можна дійти висновку, що передусім українській стартап-екосистемі слід адаптуватися до глобальних трендів та сучасних викликів всередині країни, підвищуючи конкурентоспроможність українських стартапів на міжнародному рівні. В умовах війни важливим є розвиток акселераторських програм. У такому разі зі сторони країни має бути підтримка та пошуку оптимальних шляхів такої інтеграції.

Крім цього, державна підтримка має здійснюватися в межах пошуків талантів. Саме завдяки активному розвитку стартап-екосистеми в Україні можна покращити науково-технічний потенціал України. Це є важливим аспектом на шляху до економічного розвитку, оскільки втрати від війни нині є значними. Успішною є стратегія поетапного та системного розвитку стартап-екосистеми

України, яка буде відповідати стану національної економіки, цілям розвитку та буде враховувати можливі ризик та загрози.

Одним з важливих елементів інноваційної стратегії економічного зростання України у глобальному контексті є забезпечення її технологічного лідерства. Насамперед це стосується умов функціонування різних галузей народного господарства, на який звертають увагу велика кількість українських науковців [13, С. 103].

Проте нині увагу слід приділити людському фактору, завдяки якому стає можливим технологічний розвиток економіки, а саме підвищення цифрової грамотності населення. Але важливо розуміти, що поняття «цифрова грамотність» не є тотожним поняттю «комп'ютерна грамотність». Комп'ютерна грамотність може стосуватися навичок роботи з комп'ютером і програмним забезпеченням. Цифрова грамотність охоплює впевнене, критичне та відповідальне використання цифрових технологій і взаємодію з ними для навчання, роботи та участі в житті суспільства. Вона охоплює інформаційну грамотність, комунікацію та співробітництво, медіаграмотність, створення цифрового контенту (включно з програмуванням), безпеку (включно з навичками комп'ютерної грамотності та кібербезпеки), питання інтелектуальної власності, розв'язання проблем і критичне мислення [14, С. 48].

З огляду на швидкість змін у цифровому світі та технологічних змінах, розвиток навичок не є одноразовим підходом, а потребує постійного професійного втручання. Ринок праці майбутнього потребує співробітників з когнітивними та аналітичними навичками, які постійно розвиваються та будуть відповідати вимогам глобальних та національних викликів [15].

Розвиток цифрової грамотності українських громадян, які працюють в галузях народного господарства будуть у довгостроковій перспективі сприяти зменшенню

кризових явищ, оскільки цей процес залежить не лише від зовнішніх чинників, а й від внутрішніх, а навчання співробітників ефективної взаємодії із технологіями залежить повністю від внутрішньої системи функціонування [16, С. 1]. Адаже важливо залучити все населення до покращення та розвитку національної економіки України [17, С. 18]. Особливо доцільним дане завдання є в умовах російсько-української війни.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши результати проведеного дослідження, можна зробити висновок, що цілей та завдань статті досягнуто. Враховуючи проблеми та значний потенціал України, можна зробити висновок, що у глобальному контексті значне покращення економічного розвитку країни є можливим, оскільки в роботі в результаті аналізу визначено п'ять пріоритетних напрямів, які доцільно розвивати в умовах російсько-української війни. До таких напрямів відносяться: диверсифікація експорту, розвиток стартап-екосистеми у країні, залучення іноземних інвестицій, забезпечення стійкості енергетичних ресурсів, підвищення цифрової грамотності населення України.

В сучасних умовах функціонування української економіки розвиток економіки країни в п'яти зазначених напрямках є необхідним також з погляду забезпечення стабільного функціонування народного господарства. Водночас у дослідженні враховано всі ризики, які можуть виникати під час розвитку п'яти зазначених галузей в умовах повномасштабного вторгнення росії на території України. Зазначені в статті аспекти розвитку в рамках інноваційної стратегії знаходяться на початковому рівні розвитку, а отже, питання їх фінансової вигоди, екологічної безпеки та соціальної значущості потребує подальшого розгляду та досліджень.

Список використаних джерел

1. Ульянова Л., Чайка Ю. Інноваційні аспекти сталого розвитку економіки України. *Економічний аналіз*. 2021. № 31(1). С. 218-226. URL: <https://doi.org/10.35774/econa2021.01.218>
2. Булик О. Б. Стратегія відновлення економіки України після війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. С. 1-8. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-51>
3. Редько К.Ю., Вовченко О.В. Основні аспекти перехідного періоду між промисловими революціями (на прикладі електроенергетики). *Проблеми системного підходу в економіці*. 2023. № 2(91). С. 14-27. URL: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2023-2-2>
4. Луцьов Є.О. Управління відновлювальними ресурсами в енергетиці в контексті забезпечення економічної стійкості енергетичних систем. *Трибуна молодого вченого*. 2023. № 1(44). С. 139-150. URL: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.1\(44\).139-150](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.1(44).139-150)
5. Яценко О. Визначення перспективних напрямів диверсифікації експорту України. *Вчені записки*. 2020. № 21. С. 281-293. URL: https://doi.org/10.33111/vz_kneu.21.20.01.24.166.172
6. Романенко В.С. Перспективи розвитку нових шляхів для експорту продукції з України в умовах воєнного стану. *Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття*: XI міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 17-18 жовтня 2023 р.). Одеса, 2023. С. 153-156. URL: <https://card-file.ontu.edu.ua/handle/123456789/27987>
7. Антонюк П.О., Баранюк Х.О. Аналіз змін в товарній структурі експорту, визваних умовами війни. *Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття*: XI міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 17-18 жовтня 2023 р.). Одеса, 2023. С. 505-508. URL: <https://card-file.ontu.edu.ua/handle/123456789/27987>
8. Карінцева О.І. та ін. Залучення іноземних інвестицій як інструмент забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку країни. *Вісник СумДУ*. 2023. № 3. С. 199-211. URL: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.3-22>
9. Нечипорук О. Проблема залучення іноземних інвестицій в Україні під час війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54. С. 1-6. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-6>
10. Ільїна, А.О. Реформування державної служби як шлях до конкурентоспроможності економіки країни. *Наукові інновації та перехідні технології*. 2024. № 1(29). С. 75-89. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-1\(29\)-75-89](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-1(29)-75-89)
11. Левковець О. Розвиток стартап-екосистеми України: сучасний етап. *Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах*: XI міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 3 листопада 2023 р.). Тернопіль, 2023. С. 16-18. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/42972>

12. Мищковська Р.О. розвиток стартап-екосистеми в Україні: приклад країн центральної та східної Європи. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 3(21). С. 688-701. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-3\(21\)-688-701](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-3(21)-688-701)
13. Лупак Р.Л., Рудковський О.В., Васильців Т.Г., Березівський Я.П. Інституційно-інноваційні чинники технологічного розвитку національної економіки України в умовах глобальної інформатизації. *Бізнес Інформ*. 2021. № 1. С. 103-112. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-103-112>
14. Тілікіна Н.В. Медіа-, інформаційна і комп'ютерна грамотність як компоненти цифрової грамотності. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2021. № 29. С. 46-56. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.5149025>
15. Грищук М.І., Висоцький А.А., Дмитрієнко О.О. Smart-технології в професійній діяльності майбутнього медика: цифрова грамотність, цифрова компетентність. *Академічні візії*. 2023. № 18. С. 1-8. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7808332>
16. Дубинська О.С. Дослідження причин виникнення кризових явищ у виробничо-організаційній системі підприємства. *Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку*. 2009. № 1. С. 1-7. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/doslidzhennya-prichin-viniknennya-krizovih-yavisch-u-virobnicho-organizatsiyniy-sistemi-pidpriemstva>
17. Вдовічен А.А., Вдовічена О. Г. Стратегічні пріоритети розвитку національної економіки. *Економіка та управління національним господарством*. 2020. № 3 (79), С. 18-29. URL: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2020-3.79.01>

References

1. Ulianova L., Chaika Y. Innovative aspects of sustainable development of the economy of Ukraine. *Economic analysis*. 2021. Vol. 31. No. 1. pp. 218-226. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2021.01.218> (In Ukrainian).
2. Bulyk O.B. Post-war economy recovery strategy of Ukraine. *Economy and society*. 2023. Vol. 48. pp. 1-8. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-51> (In Ukrainian).
3. Redko K.Yu., Vovchenko O.V. The main aspects of the transition period between the industrial revolutions (on the example of electricity). *Problems of the systemic approach in economics*. 2023. Vol. 2. No. 91. pp. 14-27. URL: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2023-2-2> (In Ukrainian).
4. Lunov Ye.O. Renewable resource management in the energy sector in the context of ensuring the economic sustainability of energy systems. *Tribune of the young scientist*. 2023. Vol. 1. No. 44. Pp. 139-150. URL: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.1\(44\).139-150](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.1(44).139-150) (In Ukrainian).
5. Yatsenko O. Defining perspective directions of export diversification of Ukraine. *Scholarly notes*. 2020. Vol. 21. pp. 281-293. URL: https://doi.org/10.33111/vz_kneu.21.20.01.24.166.172 (In Ukrainian).
6. Romanenko V.S. Prospects for the development of new ways to export products from Ukraine under martial law. *Economic and social aspects of the development of Ukraine at the beginning of the XXI century: XI International science and practice conference* (Odesa, October 17-18, 2023). Odesa, 2023. pp. 153-156. URL: <https://card-file.ontu.edu.ua/handle/123456789/27987> (In Ukrainian).
7. Antoniuk P.O., Baraniuk Kh.O. Analysis of changes in the commodity structure of exports caused by the war. *Economic and social aspects of the development of Ukraine at the beginning of the XXI century: XI International science and practice conference* (Odesa, October 17-18, 2023). Odesa, 2023. pp. 505-508. URL: <https://card-file.ontu.edu.ua/handle/123456789/27987> (In Ukrainian).
8. Karintseva O.I. et al. Attract foreign investment as a tool to ensure the country's competitiveness and sustainable development. *Visnyk of Sumy State University*. 2023. Vol. 3. pp. 199-211. URL: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.3-22> (In Ukrainian).
9. Nechyporuk O. The problem of attracting foreign investment to Ukraine during the war. *Economy and society*. 2023. Vol. 54. pp. 1-6. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-6> (In Ukrainian).
10. Ilina, A.O. Civil service reform as a way to make the country's economy competitive. *Scientific innovations and transitional technologies*. 2024. Vol. 1. No. 29. pp. 75-89. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-1\(29\)-75-89](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-1(29)-75-89) (In Ukrainian).
11. Levkovets O. Development of the startup ecosystem in Ukraine: the current stage. *Formation of a mechanism for strengthening the competitive positions of national economic systems in global, regional and local dimensions: XI International science and practice conference* (Ternopil, November 3, 2023). Ternopil, 2023. pp. 16-18. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/42972> (In Ukrainian).
12. Myshchkovska R.O. Developing the startup ecosystem in Ukraine: the case of Central and Eastern Europe. *Current issues in modern science*. 2024. Vol. 3. No. 21. pp. 688-701. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-3\(21\)-688-701](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-3(21)-688-701) (In Ukrainian).
13. Lupak R.L., Rudkovskiy O.V., Vasylytsiv T.H., Berезivskiy Ya.P. Institutional and innovative factors of technological development of the national economy of Ukraine in the context of global informatization. *Business Inform*. 2021. Vol. 1. pp. 103-112. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-103-112> (In Ukrainian)
14. Tilikina, N. V. Media, information and computer literacy as components of digital literacy. *Scientific notes of the Lviv University of Business and Law*. 2021. Vol. 29. pp. 46-56. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.5149025> (In Ukrainian).
15. Hryshchuk M.I., Vysotskyi, A.A., Dmytrienko, O. O. Intelligent technologies in the professional activity of the doctor of the future: digital literacy, digital competence. *Academic visions*. 2023. Vol. 18. pp. 1-8. URL: <http://doi.org/10.5281/zenodo.7808332> (In Ukrainian).
16. Dubynska O. S. Study of the causes of crisis phenomena in the production and organizational system of a company. *Strategy and mechanisms of regulation of industrial development*. 2009. Vol. 1. pp. 1-7. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/doslidzhennya-prichin-viniknennya-krizovih-yavisch-u-virobnicho-organizatsiyniy-sistemi-pidpriemstva> (In Ukrainian).
17. Vdovichen A.A., Vdovichena O.H. Strategic priorities for the development of the national economy. *Economy and management of the national economy*. 2020. Vol. 3. No. 79. pp. 18-29. URL: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2020-3.79.01> (In Ukrainian).

Pavlo LOHVINOV

PhD in Economics, Head of the Department of Economic Development of the City, Uzhhorod City Council

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9855-0315>

e-mail: mywork21@ukr.net

Oksana KHYMYCH

PhD in Economics, Associate Professor, Researcher, MSCA4Ukraine scholarship holder, School of Business and Economics, Free University of Amsterdam

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0629-8528>

e-mail: Khymych.ok@gmail.com

Svitlana TKACHUK

PhD in Economics, Associate Professor of Department, Institute of Economics and Business Education, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4547-7307>

e-mail: svitlana.tkachuk97@gmail.com

INNOVATIVE STRATEGIES FOR UKRAINE'S ECONOMIC GROWTH IN THE GLOBAL CONTEXT

Introduction. In the context of the Russian-Ukrainian war and deteriorating economic performance, it is important for Ukraine to develop an innovative economic development strategy that should focus on several key areas that can ensure the country's competitiveness in the international market and promote Ukraine's economic development in the global context.

The purpose of the paper is to identify the necessary directions of development for Ukraine within the framework of an innovative strategy of economic growth in the global context.

Results. The paper emphasizes the importance of changing the economic situation of the country from an innovative point of view. In order to achieve economic growth in the global context, it is important to pay attention to the development of five main aspects. The first aspect is the sustainable development of energy resources. This mainly concerns alternative resources for the energy sector. Their sustainable development implies not only environmental and economic benefits, but also social benefits. The second aspect is the diversification of Ukraine's exports by mode of transport, goods and geography. In connection with the Russian-Ukrainian war, road and rail transportation are important. Diversification of raw materials should mainly concern equipment for production and processing of materials in the direction of the United States, Turkey, Georgia, Japan and China. The third aspect of ensuring Ukraine's economic growth in the global context is to ensure leadership in economic development through technology. However, the study found that special attention should be paid to the human factor and the development of digital literacy among the Ukrainian population working in various sectors of the economy. The fourth aspect is the attraction of foreign investment to the national economy. It was found that in the context of the Russian-Ukrainian war there are significant determinants that affect the reduction of investment in Ukraine, but there are also determinants that have a positive effect. The analysis revealed that the most promising sectors for investment are the defense industry, energy, natural resources, agriculture, logistics, infrastructure, manufacturing, pharmaceuticals, and innovative technologies. However, in order to bring investments to the market, such mechanisms as leasing, organization of venture capital companies, creation of free economic zones, joint ventures, creation of multinational companies, establishment of joint stock companies and concessions can be used. The fifth aspect of ensuring Ukraine's economic growth in the global context is the development of the startup ecosystem in Ukraine, which is currently at the initial stage of development.

Conclusion. Thus, despite the ongoing war on the territory of Ukraine, the national economy has all the opportunities and prospects for significant and rapid development on the international scale thanks to innovative strategies for the development of certain sectors of the national economy.

Keywords: technological leadership, export diversification, sustainability of energy resources, development of the start-up ecosystem, attraction of foreign investment